

Kontaktperson

Anna Laang
anna.laang@borasregionen.se
Telefon 0732-00 11 73

Yttrande Ny regional utvecklingsstrategi i Västra Götaland 2021 – 2030

Vad är er samlade uppfattning om strategiförslaget och dess relevans?

Boråsregionen ser strategiförslaget i sin helhet som ett bra förslag. Strategin är avgränsad med tydliga mål och prioriteringar vilket underlättar genomförandet i jämförelse med tidigare utvecklingsstrategi. Möjligheten att ompröva kraftsamlingarna vart fjärde år är positivt eftersom det öppnar upp för en flexibilitet i linje med samhällets förändringar under programperioden. Syftet med strategin är att peka ut riktningen för Västra Götaland fram till 2030 och Boråsregionen och dess medlemskommuner ser strategin som angelägen för den regionala utvecklingen och samverkan i Västra Götaland. En styrka i strategiförslaget är dess formuleringar som öppnar upp för möjligheten för kommunerna att göra egna avväganden kring vilka prioriteringar som är särskilt viktiga för dem.

Det upplevs positivt att förslaget har fokus på sociala dimensioner, däremot bör konkurrens och tillväxt i en ekonomisk bemärkelse tydliggöras redan i skrivningarna till strategins mål. Strategiförslaget skrevs under en tid av högkonjunktur och trots att förutsättningarna har förändrats i hög grad på grund av pandemin och nuvarande kris känns stora delar av strategin fortfarande angelägen och relevant. Krisen har ökat förståelsen för behovet av samverkan, en gemensam utvecklingsstrategi och beredskap för kommande kriser. Några delar av strategiförslaget bör justeras i och med att förutsättningar för genomförandet har förändrats utifrån den kris som uppkommit efter att strategiförslaget skrevs.

De vägledande principerna uppfattas genomgående som bra då de förtydligar vårt gemensamma arbetssätt för strategins genomförande. Principerna är inspirerande och vägledande och kan därför med fördel lyftas fram tidigare i strategins inledande del.

Vad tycker ni om målet *Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart samhälle*?

Det finns en samsyn i Boråsregionen att det är angeläget och relevant att arbeta mot ett hållbart samhälle. Strategins mål har en hög ambitionsnivå, vilket ses som positivt och det finns en tilltro till Västra Götalands förutsättningar att nå målet. Ordvalet *Tillsammans* i målet anses vara viktigt att behålla då det förtydligar att vi alla delar ansvaret att samverka mot strategins mål. Ordvalet *föredöme* har diskuterats och ifrågasatts och en tydligare målformulering efterlyses. Ett förslag är att ändra målformuleringen till *Tillsammans ställer vi om Västra Götaland till ett hållbart samhälle*.

De tre definitionerna av vad som menas med ett hållbart samhälle är bra då de knyter an till de tre hållbarhetsdimensionerna; ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Däremot kan

skrivelsen om *Robust och sammanhållet* förtydligas avseende hur definitionen hänger ihop med den ekonomiska hållbarheten.

Fångar urvalet av långsiktiga prioriteringar de utmaningar som är viktigast för gemensamma insatser framåt?

Boråsregionen ställer sig bakom de utvalda långsiktiga prioriteringarna med uppfattningen om att de är angelägna och gångbara under hela programperioden.

Att **Bygga kompetens** valts ut som en långsiktig prioritering är positivt eftersom utbildning, kompetensförsörjning och det livslånga lärandet kopplat till arbetsmarknadens behov ses som en central del i samhällets möjlighet att bli hållbart. I prioriteringen konstateras det att arbeten med högre utbildningskrav under en längre tid har koncentrerats till urbana områden, detta faktum bör problematiseras tydligare i strategin eftersom behovet av kompetensförsörjning med högre utbildning både inom privat och offentlig sektor är lika hög i glesare strukturer. Vi instämmer i skrivelsen att för att klara konkurrensen om kompetenser och arbetskraft måste hela Västra Götaland, både stad och land, vara en attraktiv plats att bo och verka på.

Stärka innovationskraften är en viktig prioritering som med rätt förutsättningar kan ge upphov till ett konkurrenskraftigt näringsliv. En viktig del för att lyckas är att näringslivet ges möjlighet att utbilda befintlig personal för att möta efterfrågan på innovationer och nya arbetssätt. En styrka i prioriteringen är att den offentliga sektorn framhävs som en del i att driva på utvecklingen och kan efterfråga nya lösningar. Samverkan mellan offentlig-privat sektor kan ytterligare öka omställningstakten vilket med fördel kan tydliggöras i strategiförslaget. Boråsregionen ser en styrka att strategin lyfter behovet av en stark koppling mellan regionens näringsliv och innovationsmiljöer, något som även vi identifierat i samband med en analys av näringslivets behov genomförd 2019. Detta för att säkerställa ett kunskaps- och kompetensinflöde. Den långsiktiga prioriteringen *Stärka innovationskraften* hänger också ihop med prioriteringen *Knyta samman Västra Götaland*, tillsammans täcker de in både den fysiska infrastrukturen samt den organisatoriska infrastrukturen.

Den långsiktiga prioriteringen **Knyta samman Västra Götaland** ligger i linje med den utveckling som behövs och det finns en stark vilja inom de fyra kommunalförbunden att samverka i frågan. Det är bra att strategin lyfter upp att förutsättningarna för att resa hållbart är beroende av invånarnas geografiska tillgänglighet då det behövs ett komplement med andra lösningar för mobilitet i glesare strukturer. Strategiförslaget lyfter upp behovet av fortsatt utveckling av noder för byte av transportslag i hela länet, vilket kräver att civilsamhället och privata aktörer involveras och är delaktiga i uppbyggnad och drift.

Att **Öka inkluderingen** valts ut som en långsiktig prioritering är viktigt då det ligger till grund för att skapa ett jämlikt och sammanhållet Västra Götaland. Däremot hade strategiförslaget gynnats av att vara tydligare på hur denna utmaning ska angripas. Att enas om att prioriteringen är viktig är enkelt men det finns en risk att utmaningen är för stor för att hitta

bra sätt att adressera den utan vägledning. Strategiförslaget hade stärkts av att presentera ett gemensamt förhållningssätt i frågan. För att nå en ökad inkludering är det viktigt att samverkan mellan aktörer på olika nivåer fungerar. I dagsläget finns ett stort behov av en närmare samverkan mellan berörda myndigheter som utgår från individens önskemål och behov. Det är bra att strategiförslaget uppmärksammar att förutsättningarna skiljer sig inom Västra Götaland vilket kan stimulera anpassade lösningar.

Fångar de tvärssektoriella kraftsamlingarna de viktigaste områdena för gemensamma insatser för de kommande fyra åren?

Boråsregionen anser överlag att kraftsamlingarna är relevanta och viktiga men på vissa områden krävs förtydliganden och justeringar.

Att barn och unga ska ha de bästa förutsättningarna för en bra start i livet ställer sig alla bakom och det finns en konsensus om kraftsamlingen **Fullföljda studiers** stora vikt för att nå målet ett hållbart samhälle. Däremot har kraftsamlingen varit föremål för diskussion. Som förslaget är skrivet är kraftsamlingen en mer sammansatt samhällsfråga och inte enbart en skolfråga, däremot tolkas kraftsamlingen av många som en skolfråga. Boråsregionen tror därför att rubriken på kraftsamlingen skulle gynnas av att ha en bredare ansats där insatser kring fullföljda studier skulle ingå som en del. För att lyckas krävs en god samverkan mellan olika aktörer på lokal och regional nivå och strategiförslaget hade stärkts om olika aktörers roller i frågan hade förtydligats. Kraftsamlingen skulle gynnas av att starkare kopplas samman med den långsiktiga prioriteringen *Bygga kompetens* och därmed belysa samspelet mellan vuxenutbildning och utbildning för barn och unga.

Precis som strategiförslaget konstaterar genomsyrar **Digitalisering** både privat och offentlig sektor och är en tvärssektoriell kraftsamling som påverkar alla strategins områden. Nuvarande pandemi har visat på vikten av snabba digitala omställningar och som förslaget lyfter upp kommer arbetsmarknadens behov av kompetens inom digitalisering fortsatt att öka. Fokus bör därför ligga på att utveckla samverkansformer inom privat och offentlig sektor samt akademien för att tillgodose framtidens kompetensförsörjningsbehov. Avgörande för digitalisering är medborgarnas tillgång till uppkoppling och Boråsregionen vill därför särskilt lyfta upp vikten av en bredbandsutbyggnad i hela Västra Götaland för att lyckas med digitaliseringen och ge jämlika förutsättningar i hela regionen. Kraftsamlingen har betydelse för den långsiktiga prioriteringen *Öka inkluderingen* och strategier för att minska digitalt utanförskap hade med fördel kunnat förtydligas i kraftsamlingen.

Att ställa om industri och transportsektorn till fossilfri ses som högst prioriterat och en nödvändighet för att nå ett hållbart samhälle. **Elektrifiering** anses vara viktigt för att minska klimatpåverkan men kraftsamlingens ensidiga fokus på elektrifiering bedöms som problematisk. Kraftsamlingen riskerar att skapa utmaningar då omställningen, som förslaget också lyfter upp, kräver stora utbyggnationer av elnätens distributionskapacitet. Boråsregionen föreslår därför att bredda kraftsamlingen till att även inkludera

kompletterande fossilfria energikällor som ex biogas. Kraftsamlingens rubricering skulle med fördel kunna breddas från *Elektrifiering* till *Förnybar energi*.

Kraftsamlingen **Cirkulära affärsmodeller** är genomgående bra beskrivet. En av kraftsamlingens styrkor är att man valt att belysa affärsmodeller som begrepp vilket tydliggör vikten av ekonomisk hållbarhet i en cirkulär omställning. Däremot saknas det en beskrivning kring designlösningar på produkter för att underlätta att återanvända eller återvinna delar av produkterna, exempelvis krav på demonterbarhet. Begrepp som industriell symbios hade med fördel kunnat lyftas in i kraftsamlingen då detta är en del av att skapa cirkulära materialflöden där man minskar beroendet av jungfrulig råvara samtidigt som man minskar avfallsmängderna. Beskrivning av delningsekonomins betydelse för cirkulära affärsmodeller skulle även det med fördel kunna lyftas upp mer än det gör i förslaget.

Hur ser ni på de vägledande principerna och hur de kan bidra till strategins genomförande?

De vägledande principerna är bra och något som vi ser ökar möjligheten till genomförande och fler initiativ på kommunal nivå.

Principen *Vi tar tillvara på olika platsers förutsättningar och möjligheter* bekräftar att vi med denna strategi kommer att arbeta mer jämlikt och att olikheter bejakas. Principen är positivt laddad och bidrar till att alla kommuner känner sig inkluderade i det regionala utvecklingsarbetet.

Principen *Vi ökar invånarnas delaktighet och inflytande* är grunden för ett demokratiskt samhälle och för en hållbar samhällsutveckling. Principen kopplar tydligt an till Agenda 2030.

Principen *Vi talar med gemensam röst* är viktig och kan bli avgörande när det gäller större satsningar exempelvis inom infrastruktur. Västra Götaland med 49 kommuner har potential att påverka nationellt och internationellt om vi talar med en gemensam röst. Principen anses som angelägen eftersom den bidrar till tillväxt och utveckling för vår region.

Principen *Vi experimenterar för att lära, skala upp och implementera* är viktig för att säkerställa långsiktig konkurrenskraft i regionens näringsliv. Nuvarande pandemi har visat på vikten av att snabbt kunna ställa om när förutsättningar förändras.

Principen *Vi är modiga och förändringsorienterade ledare* har stor betydelse för det regionala utvecklingsarbetet, däremot kan ordvalet ledare eventuellt tas bort då det inte främjar det delade ansvaret.

Samarbete mellan aktörer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av strategin. Hur tycker ni att strategin ska genomföras? Hur kan er organisation bidra?

Processen att ta fram strategiförslaget har mottagits positivt och den breda remitteringen kommer förhoppningsvis lägga grunden för att strategin ska få ett lyckat genomförande. En

förutsättning att strategin ska få genomslag är att den kommuniceras till berörda aktörer för att visa på hur samverkan med andra nivåer och aktörer ska gå till. Här finns det ett behov av att tydliggöra olika aktörers roller och ansvar för implementering av strategin.

Ett fortsatt utvecklat samarbete mellan regionen, delregioner, kommuner, näringsliv, föreningsliv och akademi skapar förutsättningar för strategins genomförande och Boråsregionen kan bidra genom att aktivt delta i denna samverkan. Boråsregionen kommer ta fram en delregional utvecklingsstrategi utifrån den nya regionala utvecklingsstrategin och inom det arbetet fortsätta att tillsammans med kommunerna och övriga aktörer hitta sätt att arbeta i strategins riktning.

Boråsregionen har ett antal styrkeområden där goda förutsättningar finns inom delregionen och där ett välutvecklat samarbete mellan exempelvis Science Park Borås och det lokala näringslivet redan finns på plats. Exempel på områden där Boråsregionen gärna bidrar till regional utveckling och att fortsätta vara naturlig initiativtagare är bland annat inom; cirkulära affärsmodeller kopplat till textil och design, digitalisering kopplat till e-handel och logistik, tillverkningsindustrin och gröna näringar.